

Naši akademiki na Poljskem

V Danzigu je življenje drag — Poljsko pristanišče Gdynia se naglo razvija

Gdynia, 17. julija.

Komaj smo se pričeli nakonik orijentirati v Warszavi, komaj smo se privadili njenega velikomestnega življenja, že jo moramo zapustiti. Pozno zvečer se nam je ob prihodu predstavila v vsem svojem sjaju, in ob isti vederni uri jemljeno slovo od nje. Na peronu nas pozdravi delegat »Lige«, prijazni gospod, ki nas je spremjal pri ogledu mesta in varšavske elekrotehničke industrije. Vsačemu posebej stisne roko, že ležec nam še prijetno potovanje po Poljski in skorajšnje svidenje. Prav priravnit nam je tudi pozdrav g. inž. Ponča, Slovence. Par minut še — nekdo se nas loti še fotografiati — in že smo zopet na železni cesti. Proti severu nas vozi vlak skozi not na poljsko Pomorje, takojemočen poljski »Koridor«. Ta, po vsem znacaju pristno poljska pokrajina, ki povzroča Nemcem toliko preglavic, je bila dodeljena Poljski pri mirnem sklepnu, na podlagi upoštevanja nacionalnih pravic. Tako omogoča »Koridor«, ki loči Nemčijo v dva dela, Poljski dostop na morje. Vendar je ta mirovni sklep povzročil nezadovoljstvo, tako na poljski, kakor na nemški strani. Na podlagi nemških etnografskih kart je bilo odločeno, da so kraji, z večino poljski govorči, pripadi Poljakom in obratno Nemcem. To ozemlje na levem bregu Visle, ki se, čim bliže je morju, vedno bolj zočuje, je na najozjnejšem kraju komaj 20 mil. široko. Prebivalci se imenujejo Kasubi in govore poljsko naravo. Pečajo se s poljedelstvom in ribolovom. Nemci, ki zahtevajo te kraje in zase, trdijo, da so bili Kasubi ravno tako zadovoljni pod Prusko, kakor so sedaj pod Poljsko. Toda, če spoznamo te kraje in vidimo, kaj je tu zrastlo v povojni dobi, se nam vsili prepričanje, da se Poljaki ne bodo odpovedali tem krajem kar tako; saj so vendar zanje vitalnega pomena.

Naslednje jutro se ustavimo v srednjem mestu Danzigu, kjer se z menom, da si površno ogledamo mesto, zadržimo komaj tri ure. Toda bilo je dovolj. V teh pičilih treh urah spoznamo vso njegovo tipično karakterističnost. Po podzemnem prehodu, kjer nam pregledajo potne liste, pridevemo v Danzig. En sam pogled na ulice tega nemškega samostojnega mesta nam pove, da smo na drugem teritoriju. Na hišah vse rdeče zastave z velikim belim krogom v sredini, kjer je vtisnen črni klijukasti kriz. Občevalni jezik je pretežno nemški. Poščemo si restavracijo, da zajtrkuemo. V prijetnem razpoloženju posedevalo za mizo. Med tem vstopi v našo sobo mlad uniformirani nemški gardist ter nam z dvignjeno roko zakliče v pozdrav: Heil Kameraden!

S parnikom napravimo majhen izlet po danziskem kanalu v loko. Vozimo se mimo velikih skladis in pristaniških načrav; vse nam priča, da je to obmorsko pristaniško mesto preživel stajne čase. Mesto samo je lepo urejeno in čisto. S svojim se dobro ohranjenim obzidjem, kjer občudujemo starodavno dvigalo na pravu, s svojo veliko staro katedralo v čistem gotskem slogu tvori, združeno z modernimi zgradbami in tehničkimi načravami, interesantno disbarmonijo.

Kakor je Nemcem kritično ozemlje »Koridor«, tako je Poljakom svobodno mesto Danzig. Poljakom je bil dan dostop do morja, vendar ne tako, kakor so pričakovali. Široko ustje reke Visle, ki je edini naravni vhod na morje, je bil odtrgan od »koridorja« v svrhu izpopolnitve teritorije svobodnega mesta Danziga. Svobodno mesto je bila zamisel politikov, če da je to pristaniško mesto imelo že nekaj svoje privaljite. Poljska je dobila 40 mil dolgo peščeno, tedaj neuporabno obrežje ter svobodno uporabo danziske luke. Danciški trgovcev in njih nemško poreklo nikoli motilo, da ne bi bili zvesti podaniki poljske krone v preteklih dobah. Ogonma skladis iz 16. stoletja, kjer so bile zaloge poljskega žita, se danes stope ob danciškem kanalu in na stolpu stare mestne hiše se vidi pozačena podoba poljskega kralja. Ce pomislimo, da imajo

Poljaki v svobodnem mestu prosto luko, se nam zdi samostojnost Danziga le formalnost. Vendar imajo Poljaki malo zaupanja v Danzig, ki jim v izrednih prilikah ne more služiti kot luka. Saj je ne morejo uporabiti kot pristanišče vojnih brodov in torpedov, ki predstavljajo poljsko mornarico. Imajo namreč dobre izkušnje iz časa boljeviškega vpada l. 1920., ko je radi strijaka, ki je bil seveda političnega značaja, na dokih, izostal transport vojne provandise, uvožene skozi Danzig. Poljaki se ne morejo zanašati na korist, ki bi jo nudil Danzig v nepriskovanem slučaju, ko bi vprašanje varnosti poljske zemlje postalo kritično. Zato so pričeli graditi vzhodno od izvira Visle varnostno obrambno loko Gdynia.

Zivljenje v Danzigu je zelo drag. Za tujca, ki pride iz Jugoslavije, je valuta neugodna. Za 18 dinarjev dobimo komaj 1 goldinar. Nismo si razen zajtrka nič posebnega privočili, pa smo v treh urah potrošili skoraj toliko kakor na Poljskem cel dan.

Vodil nas pot zopet dalje do naslednjega mesta, ki je v programu naše ekspedicije. Po enourni vožnji, med katero uzremo sinje Baltičko morje, se ustavimo v Gdyniji — poljskem pristanišču. Mesto, ki mu je težko najti primere, leži na obrežju. V ozadju se dvigajo nizki hribčki, ki obrobljajo hitro razvijajoče se pristaniško mesto, in tvorijo nekakšno zatisje. Se preleti je bila Gdynia priprasta ribiška vasica, a če jo pogledamo danes, se nam zdi to neverjetno. V tako kratkem času je dosegla neverjeten razmah in še vedno raste. Stiri petnadstropne stavbe v najovejšem slogu se dvigajo ob ravnih širokih, krasno tlakovanih cestah. Vse je novo in veliko, vse je lepo izpeljano, kakor na papirju, izvlečeno v ravnih črtah. Na pobočju hriba Kamena Gora, od koder je krasen razgled na mesto in pristanišče, so zgrajeni luksuzni hoteli za tuje-letovišča. Vse je snažno in v najlepšem rednu. Vse počne obiskovalcev, promet je izredno živahn, saj so poljskemu Pomorju dane najugodnejše prilike za razvoj.

Mnogo truda in denarja je šlo za Gdynio, na vse je šele začetek. Poglibili so obrežne plitvine ter vrezali v obrežje zaledje. Tako imamo različne pomebe, ločene na osebni, trgovski in ribiški promet. Oddelek zase je vojna, obrambna luka. Parniki prestano prihajajo in odhajajo.

V Gdyniji imamo težko s prenosiči. Težko je v tem času najti kaj primernega za 20 oseb. Končno se nam posreči, da se nastanimo v provizoričnih leseni barakah Rdečega kraja. Tudi vremena nimačno prijetnega. Hladno, oblačno in pa dež. Veseli smo se že v napret, da se bomo kopali v Baltičkem morju, pa nam žal ni usojeno.

Posebno lepa je Gdynia zvečer. Pristanišče je lepo razsvetljeno. Iz bližnjih hotelov odmeva godba, ki jo presekajo tu pa tam zvoki siren. Na morju vzdridane vojne ladje si dajejo svetlobne signale. Tam dače si dajejo svetlobne signale, na nevidenem horizontu, se v daljavi svetlika niz lucic, to je mesto Danzig.

Naslednji dan si ogledujemo pristanišče. Zanimivo je gledati vse to v primerjavi z našimi obmorskimi mesti v Dalmaciji. Velike zaloge lesa so nakopice ob trgovinem delu. Bolj pri prost a nit manj lep je ribiški del.

Popoldne se vklramo na velik parnik, ki vzdružuje potniški promet med Gdynio in Helom, malim kopališkim mestom, ki leži na skrajni točki ozkega polotoka. Ta tvori s svojo zaokroženo obliko velik zavet. Po enourni vožnji prispevamo tja in s tem dosežemo najoddaljnješo točko naše ekskurzije. Krasno obmorsko mestece je natrapno letoviščar in ima krasno leto. Majhno in idilično je, baš zato je tako privlačno. Vse to je treba videti na lastne oči, če hoče kdo primerjati z našimi dalmatinskim krajem te severne. — Prekmalu moramo zapustiti lepi Hel in preko morja na Gdynie — menda že ležec nam skorajnjega svidenja.

Seja starološke občinske uprave

Zaupnica županu Antonu Hafnerju — Važne komunalne zadeve v razpravi

Trata, 23. julija.

Starološka občinska uprava je imela te dni važno sejo, ki je na nji razpravljala o tekočih komunalnih zadevah ter izrekla zaupnico županu g. Antonu Hafnerju, ki požrtvoval in nesobično deluje za napredok starološke občine že pet let. Župan g. Hafner je otvoril sejo in poročal, da je 11 članov občinske uprave zaposlila za razrešitev in da so bili na njihova mesta imenovani novi občinski odborniki. Pozdravil je sreskega načelnika g. Ivana Legata, ki je bodril občinske odbornike k složnemu delovanju in dobrobit občine in države. Po zaprisegi novih občinskih odbornikov se je spominjal župan dve nedavno umrlih oddišnih staroloških rojakov, časnega člena lavantskega škofa dr. Andreja Karlinja in stolnega prota ljubljanskega Andreja Kraljana. Oba sta si pridobila za domačo občino mnogo zaslug. Občinski odborniki so počastili njun spomin s traktatnim klicem »slava!«

V zvezi z odstopom 11 občinskih odbornikov je prečital župan nanj naslovljeno spomenico. V odgovor na očitki, ki jih navaja spomenica, je župan izčrpno poročal o svojem delovanju. Delokrog in odgovornost občinskih uprav se je zadnje čase zelo povečala. S ptičimi denarnimi sredstvi zato pa s tem večjim požrtvovanjem se je mnogo storilo za napredek občinskega pa tudi zasebnega gospodarstva. Ce je pa občinski odbor drugega mnenja je župan seveda takoj pripravljen izvajati posledice.

Občinski odbor je županovo poročilo soglasno odobril ter izrekel županu neomajno zaupanje, ker odseva iz vsega njevega dosedanjega delovanja samo nesebičen namen koristiti gospodarskemu na predku občine in s tem tudi države.

Potem je župan poročal, da je sodišče zavrnilo predlog, glede sodnega preklica neke posestnice, ker niso podani zadostno

utemeljeni razlogi. Skofjeloška elektrarna je zavrnila vlogo županstva glede znižanja cene električnemu toku za javno razsvetljavo. Občinski odbor je odobril proračun za leto 1932 ki izkazuje 262.344 Din dohodkov in 281.955,81 Din izdatkov, prebitka je 388,19 Din. Odobreli je bil tudi proračun ubožnega skladka, ki izkazuje 57.661,20 Din dohodkov in 49.253,50 Din izdatkov, torej prebitka 8407,70 Din. V domovinstvo so bili sprejeti hlapci Anton Zaplotnik, zidarski polir Franc Miklavčič in kolar Ivan Tavčar. Mnogi reyeži prosijo za podporo, toda občina ne more vsem ugrediti, ker nima denarja.

Sledila je zanimiva razprava o mlekarški zavodni in prispevku občine za nakup zemljišča. Nova mlekarška šola na bi stala na Suhu in bi bila važna za ves skofjeloški okraj. Občina mora dati brezplačno na razpolago zemljišče. O tem vprašanju se je razvila obširna debata, ki pa ni rodila začenjanja uspeha. Zato je bil na predlog občinskega načelnika g. Legata izvoljen petčlanski odbor, ki bo proučil in pripravil podrobno poročilo za prihodnjo sejo. Pač bo prispevala občina za nakup zemljišča 200.000 Din in pristane na 500 brezplačnih celodnevnih voženj gradbenega materiala.

Občinski odbor je razpravljal še o raznih predlogih in nasvetih, potem je pa župan sejo zaključil.

Edino misliti bi smeli človeka siliti.

Beseda nji vedno tako stvarna kot misliti.

Človek se nauči mnogo prej govoriti kot misliti.

Ko začneš misliti, šele začneš živeti.

„Strajk“ pri regulaciji Ljubljance

Ker podjetje zahteva delo na akord, so stopili kopači v stavko, čeprav

bi lahko zaslužili več

Ljubljana, 25. julija.

Zoper Ljubljana! O regulaciji Ljubljance pišemo skoraj vsak dan. Zadnje čase celo o vse vznemirilnem zadavu. Da bodo morali ustaviti delo zaradi krčenja državnih prispevkov; da delo naglo napreduje zaradi lepega vremena; da je zelo zastalo zaradi dejevja; da je voda podrla jez; da odpuščeni delavci hočejo škodovati podjetju s sabotažo itd. Vedno kaj novega. O vsem se je že govorilo, samo o strijaku še ne. No, zdaj so pa delavci stopili. Še v stavko. Kar na lepem se je ustavilo delo, ob lepem vremenu. Po mestu se pa širijo gorostasne vesti zaradi skrivnostne stavke.

Izvažanje materijala je zadnje čase precej napredovalo. Delali so v dveh skupinah po 8 ur. V vsaki skupini je bilo zaposlenih po 40 delavcev. Razen teh skupin so še delavci, ki so zaposleni pri beriranju dna. Ti pa nimajo nabenege opravka z nakladanjem materijala in tudi niso stopili v stavko. Glavno delo je nakopavanje materijala v vagonke. Če dobrino napreduje, napreduje tudi celotno delo. Ce bi zaposlili še več delavcev za kopanje blata, bi delo ne mogli pospešiti, ker nimajo toliko vagončkov, da bi lahko razdelili ob njih več delavcev tako, da bi drug drugače ne ovirali pri kopanju. Za okrog 130 vagončkov sta dovolj po dve skupini delavcev, torej skupaj 80 delavcev. Podjetje bi pa rado vsekakor pospešilo delo. Izjavila, da ne more priganjati delavcev, da naj bolj hite. A predlagalo jim je, naj prevzamejo kopanje ter nakladanje materijala na akord. Gradbeno vodstvo je izračunalo, da načelo delavcev, ki so bili zaposleni na vagonke, je pričelo načelo 4.17 Din. Dočim bi sicer na urno mezzo zaslužili po 3.50 Din. Podjetje je prepicano, da bi akordanti zaslužili tudi po 5 Din na uru. Delavci, ki so baje nahajščani in ki nočejo niti delati na poskušnjo, pa nočejo ničesar slišati o akordu. Novinci so zaslužili pri poskušnji nekoliko manj, nedvomno pa odloča rezultat delavcev, ki so zaslužili povprečno 25% več, kot če bi delali na urno mezzo. Razumljivo je, da je v pogodbi, ki je predlagalo podjetje delavcem, dočoleno podjetje predlagalo podjetje delavcem, ker je delavci zaslužili pri mezdi na uru. Ce bi torej obe skupini kopačev, ki bi delali skupno 16 ur na dan, ne napokoli niti 800 vagončkov — vsak po 400 —, bi prejeli vseeno plačo za 800 naloženih vagončkov. Toda delavci kljub vsemu odklanjajo akordno delo. S tem si seveda smo skodojuje, ker zdaj s stavko ne morejo dosegči ničesar. Podjetje lahko zaposli takoj druge delavce, ker je toliko brezposelnih, ki so pripravljeni delati. Podjetje pričakuje, da bodo delavci, ki so zdaj tako trmati, če nekaj dni, ko bodo spreviedli, da bi v akordu zaslužili več, prosili za delo, toda tedaj bo prepričano, ker bodo zaposleni že drugi delavci.

Toda delavci niso bili zadovoljni s pogojem, ki jih je nudilo podjetje. Delo v akordu je sploh odklanjalo. Podjetje je predlagalo kopača, naj delajo za delo v akordu torej 2.60 Din za vagonček naloženega materijala, toliko, kolikor je znašal efekt dela pri delu, plačanega odločilo, da bodo delati od začetka tega tedna samo v akordu, je odpovedalo kopačem v zakonitem roku delo, plačano na uru. Samo po sebi se razume, da ta odgovor ne pomenila odpusta delavcev. Kdor je bil pripravljen delati v akordu pod predlaganimi pogoji, je lahko delal naprej.

Toda delavci niso bili zadovoljni s pogojem, ki jih je nudilo podjetje. Delo v akordu je sploh odklanjalo. Podjetje je predlagalo kopača, naj delajo za delo v akordu, plačano na uru, da je tudi za poskušnjo, da se ponudijo niti delati na poskušnjo, da je nočejo ničesar slišati o akordu. Novinci so zaslužili pri poskušnji nekoliko manj, nedvomno pa odloča rezultat delavcev, ki so zaslužili pri mezdi na uru. Ce bi torej obe skupini kopačev, ki bi delali skupno 16 ur na dan, ne napokoli niti 800 vagončkov — vsak po 400 —, bi prejeli vseeno plačo za 800 naloženih vagončkov. Toda delavci kljub vsemu odklanjajo akordno delo. S tem si seveda smo skodojuje, ker zdaj s stavko ne morejo dosegči ničesar. Podjetje lahko zaposli takoj druge delavce, ker je toliko brezposelnih, ki so pripravljeni delati. Podjetje pričakuje, da bodo delavci, ki so zdaj tako trmati, če nekaj dni, ko bodo spreviedli, da bi v akordu zaslužili več, prosili za delo, toda tedaj bo prepričano, ker bodo zaposleni že drugi delavci.

Delo je torej zastalo iz čudnih razlogov. Da poščemo, ni v interesu delavcev in ne podjetja, neprijetna je pa ta zadeva zdaj tudi zato, ko je regulacija Ljubljance ogrožena zaradi finančnih težkoč. Toda, kot rečeno, delavci ne bodo mogli preprečiti, da bi se delo ne nadaljevalo v polnem obsegu že ta teden.

tra ali tudi 180. Metrskih drv še ni mnogo. Ce bi kdo trdil, da je bolje kupiti metrska kot klaptrška drva, mu lžanci razlože, da se brido moti, če da je z zagajenjem metrskih drv več dela in da so klaptrška bolj suha. Meter drv stane zdaj 75 Din, približno polovico toliko kot klaptra. Meščani seveda ne poznavajo kol in klaptra, zato se morajo zanesti le na Izancovo poščenost. Klaptrš

FELIKS BRESSART
ZALJUBLJEN, STRASLEN, LJUBO-
SUMEN, NASILEN IN VELEKOMICEN
V SALOIGRI

JUTRI
PREMIERA!

CILINDER SREČE

Dnevne vesti

— Delovodske šole, gradbena, elektrotehnična, mizarska in strugarska na Tehniški srednji šoli v Ljubljani usposabljajo absolvente za uradniško kategorijo z nepopolno srednjo šolo po § 45 t. 1 uradniškega zakona. Organizacija praktičnih elektro- in strojnih tehnikov v Ljubljani se je potegovala s sorodnimi organizacijami, da se našim delovodskim šolam prizna, da spadajo med srednje šole ter da se prizna absolventom kvalifikacija uradniške kategorije. Organizacija je interverala z deputacijo v ministrstvu, kamor je tudi poslala več vlog. Prejšnji mesec je prosvetno-ministrstvo izdalo organizaciji potrdilo (uverenje), da priznava absolventom omenjenih šol uradniško kvalifikacijo. Tem šolam bo predpisano še posebej z uredbo v smislu člena 7 uredbе o kategorijah strokovnih šol razmerje proti srednjim šolam in fakultetom.

— Naši elektrotehnikiv Brnu. V nedeljo zvečer je prispevalo v Brno 20 akademikov elektrotehnikov iz Ljubljane. Vračajo se s študijskega potovanja po Pojškem, kjer so posetili vse večje mesta. Na kolodvoru v Brnu so jih pozdravili zastopniki Česko-slovaško-jugoslovenske lige. V nedeljo in včeraj so si ogledali elektrotehnične zavodove v mestu, jutri se pa odprejejo v sestavu vseh vlog. Prejšnji mesec je prosvetno-ministrstvo izdalo organizaciji potrdilo (uverenje), da priznava absolventom omenjenih šol uradniško kvalifikacijo. Tem šolam bo predpisano še posebej z uredbo v smislu člena 7 uredbе o kategorijah strokovnih šol razmerje proti srednjim šolam in fakultetom.

— Opozorilo letonskim državljanom.

Konzulat Letonske republike v Zagrebu poziva v savski, dravski in primorskih bavnin stalno bivajoče letonске državljance ob teh spolov, naj se mu nemudoma prijavijo ter mu sporode točno podatke o svoji starosti in poklicu, kakor tudi svoj tečen naslov.

— Nov svetnik ministrstva socialne politike. Za svetnika ministrstva socialne politike in narodnega zdravja je imenovana višja tajnica istega ministrstva Milica Gjordjević.

— Zakon o zabolodravnikih in zabolodnikih. Danes je stopil v veljavo zakon o izpembah in dopolnitvah zakona o zabolodnikih, specijalistih za ustne in zabolodne ter o zabolodnikih.

— Parnik »Kraljevi Marije« je sprejel včeraj na krov nad 300 izletnikov in jih oddeljal s Šuško po Dalmaciji. Ta izlet je organiziral nač tujiskoprometni urad na Dunaju in izletnike vodi šef urada g. Kastnik.

— Izlet Beograščanov v Ljubljano in Bled. Beograški »Putniki« priredil od 28. julija do 1. avgusta drugi izlet s posebnimi vokalom iz Beograda v Slovenijo. Izletniki si ogledajo Ljubljano in Bled. Vožnja tja na nazaj bo stala v III. razredu 175. v II. na 320 Din.

— Borza dela v Ljubljani išče več prevoznih kranjarjev in enega dobrega pišanista.

— Makarska polna gostov. Makarska, ki je eden najlepših krajev na naši dalmatinski obali, še nobeno leti ni imela toliko gostov kakor letos. Posebno mnogo je Čehov in Avstrijev. Te dni so začeli graditi v Makarski obalo na južni strani mesta, ki bo dolga okrog 300 m. V makarskem pristanišču se je mudila te dni ameriška jahta »Nirvana«, ki se vozi z njo pod vodstvom našega rojaka A. Miroševiča 14 Američanov po Dalmaciji. Že več dni je pa zasidrana v makarskem pristanišču družga ameriška jahta »Thebe«.

— Prireditve Jadranove straže na Sušaku, Dne 6. avgusta bodo na Rabu medklubske tekme z jedinicami med J.K. »Labad« iz Splita in J.K. »Play« iz Krka za prvenstvo na jugoslovenskem Jadranu. Isteča dne bodo tudi veslaške v plavalne tekme sodelovanjem Kr. vojne mornarice, ki prispeva dan na Rab. Ker se ta sport šele razvija in je naloga Jadranove straže, da mu pomaga z vsemi razpoložljivimi sredstvi, priredi istega dne izlet s Sušako na Rab, z udobnim parabordom »Zagreb«. K temu izletu je povabila tudi Jadranovo stražo iz Ljubljane, ki bo poskrbela, da se ga udeleži čim več članov v prijeteljev JS. Vsa podrobna pojasnila, vozne karte za parnik in drugo se dobre pri oblastnem odboru JS v Ljubljani. Tyrševa c. 1a/IV (palata Kreditne banke). Prijave se sprejemajo do 3. avgusta zvečer. Telef. številka 35-55.

— Vreme. Vremenska napoved pravi,

da bo lepo in vročo. Včeraj je deževalo v Beogradu in v nekaterih krajih Dalmacije, drugod je bilo pa večinoma lepo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 32. v Skoplju 31. v Zagrebu 27. v Ljubljani in Beogradu 26. v Mariboru 24. v Sarajevu 23 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766.2. temperatura je znašala 15.6.

— Nesreča in nezgode. V Preddvoru pri Kranju so se včeraj v veseli družbi začeli nenadoma prepirati. 20-letnega delavca St. Šavske iz Preddvora je nekdo napadel z nožem in mu zadal več poškodb v prsa, vrat in na roke. Poškodbe so sicer hude, niso pa preveč nevarne. Šava so prepeljali v ljubljansko bolnico. 12-letna hčerka posestnika iz Horjula, Julka Marolt je včeraj poškodba obivalna česnje. Padla je z drevesa in si zlomila levo roko. Začetno sestro v Higijenskem zavodu Marijo Klemencič je snosi ugriznil pes v desno nogo.

— Mrtev na železniškem tiru. V nedeljo zjutraj so našli na železniški progi Čakovec, Pragersko med postajami Sv. Lovrenc in Cirkovec strahovito razmesljeno truplo okrog 20-let starega delavca. Truplo je ležalo čez tračnice in takoj se videlo, da gre za samor ali za nešreco. V mrljemu žepu so našli legitimacijo na ime Martin Gumzej.

— Zaksnska tragedija. V Novem Selu na Somboru se je odigrala včeraj presegjava zaksnska tragedija. Kmet Karlo Tomič je okopaval koruzo in čakal, da u prinese žena kostilo. Na mestu žene je prišel na polje njegov tast, ki mu ni povedati, zakaj ni prišla žena. Karlo je odšel domov in na njegovo zahtevno odšla žena z njim okopavat koruzo.

— Med opokavanjem sta se pa zakonca sprila in mož je udaril ženo z motiko po glavi. Ker pa žena le ni hotela odnehati, je mož pobesel in udrial z motiko po zemini glavi, dokler nesrečnici ni obležala mrtava. Vlodek, kaj je storil, je poklenil in poljubil mrtno ženo, potem pa je odšel in se sam privajal oroznikom.

— Dve žrtvi Drave. V Dravi pri Osijeku sta utonila v nedeljo popoldne 18-letni kroški vajenec Ivan Kern in 17-letni travgovski uslužbenec Anica Mohr. Zadnjih 14 dni je zahtevala Drava pri Osijeku 5 žrtv. Zato je policija prepovedala kopanje izven kopališča.

— Pretrjesiva ljubavna tragedija. V Subotici se je odigrala včeraj popoldne pretrjesiva ljubavna tragedija, ki je zahtevala življenje 25-letnega železniškega uradnika Predraga Baravskoga in njegove 17-letne zaročenke Bileje Nedeljkove. Začuljebica sta že mislila na poroko, toda Predragov oče ni hotel o nji ničesar slišati in je zagrozil sinu, da ga spodi od hiše, da se ni izbjige iz glave te misli. To je fantka tako potrlo, da je začel razmisljati o samomoru. Z dekletom sta se domenila, da pojdet skupno v smrt. Tako fant je dekleta ustrelil, potem je pa pognal še sebi kroglo v glavo.

— Opozorilo letonskim državljanom.

Konzulat Letonske republike v Zagrebu poziva v savski, dravski in primorskih bavnin stalno bivajoče letonске državljance ob teh spolov, naj se mu nemudoma prijavijo ter mu sporode točno podatke o svoji starosti in poklicu, kakor tudi svoj tečen naslov.

— Nov svetnik ministrstva socialne politike. Za svetnika ministrstva socialne politike in narodnega zdravja je imenovana višja tajnica istega ministrstva Milica Gjordjević.

— Zakon o zabolodravnikih in zabolodnikih. Danes je stopil v veljavo zakon o izpembah in dopolnitvah zakona o zabolodnikih, specijalistih za ustne in zabolodne ter o zabolodnikih.

— Parnik »Kraljevi Marije« je sprejel včeraj na krov nad 300 izletnikov in jih oddeljal s Šuško po Dalmaciji. Ta izlet je organiziral nač tujiskoprometni urad na Dunaju in izletnike vodi šef urada g. Kastnik.

— Izlet Beograščanov v Ljubljano in Bled. Beograški »Putniki« priredil od 28. julija do 1. avgusta drugi izlet s posebnimi vokalom iz Beograda v Slovenijo. Izletniki si ogledajo Ljubljano in Bled. Vožnja tja na nazaj bo stala v III. razredu 175. v II. na 320 Din.

— Borza dela v Ljubljani išče več prevoznih kranjarjev in enega dobrega pišanista.

— Makarska polna gostov. Makarska, ki je eden najlepših krajev na naši dalmatinski obali, še nobeno leti ni imela toliko gostov kakor letos. Posebno mnogo je Čehov in Avstrijev. Te dni so začeli graditi v Makarski obalo na južni strani mesta, ki bo dolga okrog 300 m. V makarskem pristanišču se je mudila te dni ameriška jahta »Nirvana«, ki se vozi z njo pod vodstvom našega rojaka A. Miroševiča 14 Američanov po Dalmaciji. Že več dni je pa zasidrana v makarskem pristanišču družga ameriška jahta »Thebe«.

— Prireditve Jadranove straže na Sušaku, Dne 6. avgusta bodo na Rabu medklubske tekme z jedinicami med J.K. »Labad« iz Splita in J.K. »Play« iz Krka za prvenstvo na jugoslovenskem Jadranu. Isteča dne bodo tudi veslaške v plavalne tekme sodelovanjem Kr. vojne mornarice, ki prispeva dan na Rab. Ker se ta sport šele razvija in je naloga Jadranove straže, da mu pomaga z vsemi razpoložljivimi sredstvi, priredi istega dne izlet s Sušako na Rab, z udobnim parabordom »Zagreb«. K temu izletu je povabila tudi Jadranovo stražo iz Ljubljane, ki bo poskrbela, da se ga udeleži čim več članov v prijeteljev JS. Vsa podrobna pojasnila, vozne karte za parnik in drugo se dobre pri oblastnem odboru JS v Ljubljani. Tyrševa c. 1a/IV (palata Kreditne banke). Prijave se sprejemajo do 3. avgusta zvečer. Telef. številka 35-55.

— Vreme. Vremenska napoved pravi,

da bo lepo in vročo. Včeraj je deževalo v Beogradu in v nekaterih krajih Dalmacije, drugod je bilo pa večinoma lepo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 32. v Skoplju 31. v Zagrebu 27. v Ljubljani in Beogradu 26. v Mariboru 24. v Sarajevu 23 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766.2. temperatura je znašala 15.6.

— Nesreča in nezgoda. V Preddvoru pri Kranju so se včeraj v veseli družbi začeli nenadoma prepirati. 20-letnega delavca St. Šavske iz Preddvora je nekdo napadel z nožem in mu zadal več poškodb v prsa, vrat in na roke. Poškodbe so sicer hude, niso pa preveč nevarne. Šava so prepeljali v ljubljansko bolnico. 12-letna hčerka posestnika iz Horjula, Julka Marolt je včeraj poškodba obivalna česnje. Padla je z drevesa in si zlomila levo roko. Začetno sestro v Higijenskem zavodu Marijo Klemencič je snosi ugriznil pes v desno nogo.

— Mrtev na železniškem tiru. V nedeljo zjutraj so našli na železniški progi Čakovec, Pragersko med postajami Sv. Lovrenc in Cirkovec strahovito razmesljeno truplo okrog 20-let starega delavca. Truplo je ležalo čez tračnice in takoj se videlo, da gre za samor ali za nešreco. V mrljemu žepu so našli legitimacijo na ime Martin Gumzej.

— Zaksnska tragedija. V Novem Selu na Somboru se je odigrala včeraj presegjava zaksnska tragedija. Kmet Karlo Tomič je okopaval koruzo in čakal, da u prinese žena kostilo. Na mestu žene je prišel na polje njegov tast, ki mu ni povedati, zakaj ni prišla žena. Karlo je odšel domov in na njegovo zahtevno odšla žena z njim okopavat koruzo.

— Med opokavanjem sta se pa zakonca sprila in mož je udaril ženo z motiko po glavi. Ker pa žena le ni hotela odnehati, je mož pobesel in udrial z motiko po zemini glavi, dokler nesrečnici ni obležala mrtava. Vlodek, kaj je storil, je poklenil in poljubil mrtno ženo, potem pa je odšel in se sam privajal oroznikom.

— Dve žrtvi Drave. V Dravi pri Osijeku sta utonila v nedeljo popoldne 18-letni kroški vajenec Ivan Kern in 17-letni travgovski uslužbenec Anica Mohr. Zadnjih 14 dni je zahtevala Drava pri Osijeku 5 žrtv. Zato je policija prepovedala kopanje izven kopališča.

— Pretrjesiva ljubavna tragedija. V Subotici se je odigrala včeraj popoldne pretrjesiva ljubavna tragedija, ki je zahtevala življenje 25-letnega železniškega uradnika Predraga Baravskoga in njegove 17-letne zaročenke Bileje Nedeljkove.

Začuljebica sta že mislila na poroko, toda Predragov oče ni hotel o nji ničesar slišati in je zagrozil sinu, da ga spodi od hiše, da se ni izbjige iz glave te misli. To je fantka tako potrlo, da je začel razmisljati o samomoru. Z dekletom sta se domenila, da pojdet skupno v smrt. Tako fant je dekleta ustrelil, potem je pa pognal še sebi kroglo v glavo.

— Opozorilo letonskim državljanom.

Konzulat Letonske republike v Zagrebu poziva v savski, dravski in primorskih bavnin stalno bivajoče letonске državljance ob teh spolov, naj se mu nemudoma prijavijo ter mu sporode točno podatke o svoji starosti in poklicu, kakor tudi svoj tečen naslov.

— Nov svetnik ministrstva socialne politike. Za svetnika ministrstva socialne politike in narodnega zdravja je imenovana višja tajnica istega ministrstva Milica Gjordjević.

— Zakon o zabolodravnikih in zabolodnikih. Danes je stopil v veljavo zakon o izpembah in dopolnitvah zakona o zabolodnikih, specijalistih za ustne in zabolodne ter o zabolodnikih.

— Parnik »Kraljevi Marije« je sprejel včeraj na krov nad 300 izletnikov in jih oddeljal s Šuško po Dalmaciji. Ta izlet je organiziral nač tujiskoprometni urad na Dunaju in izletnike vodi šef urada g. Kastnik.

— Izlet Beograščanov v Ljubljano in Bled. Beograški »Putniki« priredil od 28. julija do 1. avgusta drugi izlet s posebnimi vokalom iz Beograda v Slovenijo. Izletniki si ogledajo Ljubljano in Bled. Vožnja tja na nazaj bo stala v III. razredu 175. v II. na 320 Din.

— Borza dela v Ljubljani išče več prevoznih kranjarjev in enega dobrega pišanista.

— Makarska polna gostov. Makarska, ki je eden najlepših krajev na naši dalmatinski obali, še nobeno leti ni imela toliko gostov kakor letos. Posebno mnogo je Čehov in Avstrijev. Te dni so začeli graditi v Makarski obalo na južni strani mesta, ki bo dolga okrog 300 m. V makarskem pristanišču se je mudila te dni ameriška jahta »Nirvana«, ki se vozi z njo pod vodstvom našega rojaka A. Miroševiča 14 Američanov po Dalmaciji. Že več dni je pa zasidrana v makarskem pristanišču družga ameriška jahta »Thebe«.

— Prireditve Jadranove straže na Sušaku, Dne 6. avgusta bodo na Rabu medklubske tekme z jedinicami med J.K. »Labad« iz Splita in J.K. »Play« iz Krka za prvenstvo na jugoslovenskem Jadranu. Isteča dne bodo tudi veslaške v plavalne tekme sodelovanjem Kr. vojne mornarice, ki prispeva dan na Rab. Ker se ta sport šele razvija in je naloga Jadranove straže, da mu pomaga z vsemi razpoložljivimi sredstvi, priredi istega dne izlet s Sušako na Rab, z udobnim parabordom »Zagreb«. K temu izletu je povabila tudi Jadranovo stražo iz Ljubljane, ki bo poskrbela, da se ga udeleži čim več članov v prijeteljev JS. Vsa podrobna pojasnila, vozne karte za parnik in drugo se dobre pri oblastnem odboru JS v Ljubljani. Tyrševa c. 1a/IV (palata Kreditne banke). Prijave se sprejemajo do 3. avgusta zvečer. Telef. številka 35-55.

— Vreme. Vremenska napoved pravi,

A. D Ennery:

128

Dve siroti

Roman

Naslednjega dne je prišla sestra Genovefa zgodaj zjutraj v bolnico, da bi zvedela, kaj se je zgodilo s tretnikom, ko je počno zvečer zapustila posteljo novejetnice.

V svoje veliko zadovoljstvo je zvedela, da se je bolnica polagoma pomirila in da zdaj trdno spi.

Po prestani veliki nevarnosti je kazalo, da so Henriki odpovedale moč. Predstojnica je bila baš odčina, ko je bolnica naenkrat široko odprta oči proseč, naj jo oblečeo, da bo lahko odšla.

V nadi, da pridobi tako na času, dokler ne pride zdravnik, je stopila glavna strežnica k bolniški postelji in poskusila Henrika pomiriti.

Ta čas, ko je govorila z njo, je kaže, da se je Henrika pomirila.

— Rada bi si odpocila, malo zadredala bi rada. — je šepetala. In pustila so jo samo.

To priliko je pa Henrika porabila, da je brž oblekla obliko, ki jo je bila položila strežnica na stol ob postelji. Čim je bila običena, je začela uresničevati svoj načrt pobega.

Videč, da je vsa zbegana, jo je skušala predstojnica pomiriti. Tudi zdravnik je posegel vmes s hujenjo strogostjo:

— Zakaj ste vstali brez mojega dovoljenja?

Henrika ga je pogledala z objeknimi očmi.

— Ah, poznam vas, gospod, — je dejala, — vi ste bili pri meni, pregledali ste me.

Zdravnik se je takoj vrnil k svojemu očetovskemu glasu.

— Da, dete moje, jaz sem vas lečil in ne morem dovoliti...

Toda dekla je uganilo, kaj hoče reči. Proseče je sklenila roke in se obrnilo k zdravniku, rekoč:

— Ah, saj sem zdrava, gospod... bolezni je prešla... zagotavljam vas; im izrabila sem trenutek, ko me niso stražili, da sem se oblikla. Sem pa pri zdravi pameti in ker je odvisno to od vas, recite, rotim vas, recite, naj me izpuste. ... Prosim vas... na končnih vas prosim!

In Henrika je pokleplila pred zdravnika.

Vaše prošnje ne morem uslušati, draga dete, — je odgovoril zdravnik; — za tako povelje je potrebna... močnejša volja kot je moja.

— Torej nisem tu... v bolnici?

— Ta bolnica je tudi... jača! — je odgovoril zdravnik.

Henrika je zamotko kriknila.

— Ječa! Ah, spominjam se! Da, tisti vojaki, ki so me vlekli... Tisti mož, ki jim je poveljeval... V Salpetriero! — Jem je velel. Salpetriera!... vem... zavetišča za berače in umobolne... Ječa lahko živ in prostiš!

In pretresljivo je kriknila:

— Ah, moj bog, moj bog, kaj sem storila, da me usoda tako kruto pregaša?

Vsa iz sebe je sklenila roke.

Pred to, tako resnično bolestjo je sestra Genovefa povesila glavo in bila je preveč ginjena, da bi mogla govoriti.

Tudi zdravnik je bil ginjen. Obrnil se je k predstojnici, rekoč:

— Glejte, čestita sestra, tu se lahko samo vi lotite lečenja.

In odšel je v bolnico.

— Videla sem mnogo grešnic, — dejala predstojnica, — toda tale... Pri besedi »grešnic« se je Mariana vzravnala.

— Ni kriva, častita sestra! — je vzklknila. — O tem sem trdno prepričana.

Sestra Genovefa jo je začudeno pogledala.

— Torej jo poznate? — je vprašala.

Mariana pa ni čakala na vprašanje, temveč se je že prej pripravljala vedati vse, kar je vedela o novi jetnici.

— Pravila sem vam že, da sem si hotela nekega dne v obupu končati življenje...

— Spominjam se.

— Pravila sem vam, da sta me začrnila takrat dva angela kreposti, modrosti in usmiljenja, da nisem priključila drugim svojim grehom še težnici.

— Da, — je odgovorila sestra Genovefa, — spominjam se, da ste mi pravili o tem... Spominjam se, da sta vam dali dobre dekleti iz svojih skromnih sredstev celo nekaj denarja.

— Da, in tu je ena mojih dobrotic, to je drugi angel, ki mi ga je poslala božja previdnost v najtežjem trenutku.

Sestra Genovefa je sklenila roke.

— In tu ste jo zopet sprečali!

— Gotovo je žrtve pomote in prisegla bi, da noben greh, nobena grda misel ni mogla omadeževati njene čiste duše.

In obrnjenia k Henriki je pripomnila:

— Poglejte in spoznajte me, gozdovična.

In ker jo je Henrika z objeknimi očmi začudeno pogledala, ji je hotela osvežiti spomin in dejala je:

— Nekega večera... na bregu reke... tista, ki je hotela umreti...

Pri tem glasu in teh besedah je Henrika vzklknila. Vsa strašna preteklost je vstala pred njo.

— Vi?... to ste vi? — je vzklknila.

Vzravnala se je, pogledala pozornino Marjanu in pripomnila:

— Da, da... se že spominjam!... Poznam vas.

Potem jo je pa prijela z drhtečimi rokami za rame in vzklknila vsa iz sebe:

— Ah, bili sva takrat dve!... Videli ste jo, mojo ubogo sestro!...

— Rekla sem to častiti sestri, vaša sestra je nedolžen angel kakor vi sama, kajti prepričana sem, da nima nobenega greha na vesti.

— Da, nedolžna sem, častita mati! — je vzklknila Henrika. — Bog mi je priča... prisegam...

Toda predstojnica jo je prebila:

— Nikar ne prisegajte, draga hči, saj vam verjamem. Ne, niste zakrivali laži, tega grdega, ponujočega greha.

— Ne... ne!

— Toda zakaj so vas prinali sem?

— Je vprašala predstojnica.

— Na povelje grofa de Limieres, gospa, — je odgovoril neznan glas.

In naenkrat se je pojavil pred njo miš, ki ga niso bile opazile, ko se jim je bližal. Predstojnica je bila presenečena, kako je mogel priti neznanec brez dovoljenja in nenapovedan na dvorišče; zato ga je vprašala osorno:

— Kdo ste, gospod, in kako ste prišli v to hišo?

In prisiel je odgovoril samozavestno:

— Vse iz sebe je sklenila roke.

Pred to, tako resnično bolestjo je sestra Genovefa povesila glavo in bila je preveč ginjena, da bi mogla govoriti.

Tudi zdravnik je bil ginjen. Obrnil se je k predstojnici, rekoč:

— Glejte, čestita sestra, tu se lahko samo vi lotite lečenja.

In odšel je v bolnico.

— Henrika je zamotko kriknila.

— Ječa! Ah, spominjam se! Da, tisti vojaki, ki so me vlekli... Tisti mož, ki jim je poveljeval... V Salpetriero! — Jem je velel. Salpetriera!... vem... zavetišča za berače in umobolne... Ječa lahko živ in prostiš!

In pretresljivo je kriknila:

— Ah, moj bog, moj bog, kaj sem storila, da me usoda tako kruto pregaša?

Vsa iz sebe je sklenila roke.

Pred to, tako resnično bolestjo je sestra Genovefa povesila glavo in bila je preveč ginjena, da bi mogla govoriti.

Tudi zdravnik je bil ginjen. Obrnil se je k predstojnici, rekoč:

— Glejte, čestita sestra, tu se lahko samo vi lotite lečenja.

In odšel je v bolnico.

— Henrika je zamotko kriknila.

— Ječa! Ah, spominjam se! Da, tisti vojaki, ki so me vlekli... Tisti mož, ki jim je poveljeval... V Salpetriero! — Jem je velel. Salpetriera!... vem... zavetišča za berače in umobolne... Ječa lahko živ in prostiš!

In pretresljivo je kriknila:

— Ah, moj bog, moj bog, kaj sem storila, da me usoda tako kruto pregaša?

Vsa iz sebe je sklenila roke.

Pred to, tako resnično bolestjo je sestra Genovefa povesila glavo in bila je preveč ginjena, da bi mogla govoriti.

Tudi zdravnik je bil ginjen. Obrnil se je k predstojnici, rekoč:

— Glejte, čestita sestra, tu se lahko samo vi lotite lečenja.

In odšel je v bolnico.

— Henrika je zamotko kriknila.

— Ječa! Ah, spominjam se! Da, tisti vojaki, ki so me vlekli... Tisti mož, ki jim je poveljeval... V Salpetriero! — Jem je velel. Salpetriera!... vem... zavetišča za berače in umobolne... Ječa lahko živ in prostiš!

In pretresljivo je kriknila:

— Ah, moj bog, moj bog, kaj sem storila, da me usoda tako kruto pregaša?

Vsa iz sebe je sklenila roke.

Pred to, tako resnično bolestjo je sestra Genovefa povesila glavo in bila je preveč ginjena, da bi mogla govoriti.

Tudi zdravnik je bil ginjen. Obrnil se je k predstojnici, rekoč:

— Glejte, čestita sestra, tu se lahko samo vi lotite lečenja.

In odšel je v bolnico.

— Henrika je zamotko kriknila.

— Ječa! Ah, spominjam se! Da, tisti vojaki, ki so me vlekli... Tisti mož, ki jim je poveljeval... V Salpetriero! — Jem je velel. Salpetriera!... vem... zavetišča za berače in umobolne... Ječa lahko živ in prostiš!

In pretresljivo je kriknila:

— Ah, moj bog, moj bog, kaj sem storila, da me usoda tako kruto pregaša?

Vsa iz sebe je sklenila roke.

Pred to, tako resnično bolestjo je sestra Genovefa povesila glavo in bila je preveč ginjena, da bi mogla govoriti.

Tudi zdravnik je bil ginjen. Obrnil se je k predstojnici, rekoč:

— Glejte, čestita sestra, tu se lahko samo vi lotite lečenja.

In odšel je v bolnico.

— Henrika je zamotko kriknila.

— Ječa! Ah, spominjam se! Da, tisti vojaki, ki so me vlekli... Tisti mož, ki jim je poveljeval... V Salpetriero! — Jem je velel. Salpetriera!... vem... zavetišča za berače in umobolne... Ječa lahko živ in prostiš!

In pretresljivo je kriknila:

— Ah, moj bog, moj bog, kaj sem storila, da me usoda tako kruto pregaša?

Vsa iz sebe je sklenila roke.

Pred to, tako resnično bolestjo je sestra Genovefa povesila glavo in bila je preveč ginjena, da bi mogla govoriti.

Tudi zdravnik je bil ginjen. Obrnil se je k predstojnici, rekoč:

— Glejte, čestita sestra, tu se lahko samo vi lotite lečenja.

In odšel je v bolnico.

— Henrika je zamotko kriknila.

— Ječa! Ah, spominjam se! Da, tisti vojaki, ki so me vlekli... Tisti mož, ki jim je poveljeval... V Salpetriero! — Jem je velel. Salpetriera!... vem... zavetišča za berače in umobolne... Ječa lahko živ in prostiš!

In pretresljivo je kriknila:

— Ah, moj bog, moj bog, kaj sem storila, da me usoda tako kruto pregaša?

Vsa iz sebe je sklenila roke.

Pred to, tako resnično bolestjo je sestra Genovefa povesila glavo in bila je preveč ginjena, da bi mogla govoriti.

Tudi zdravnik je bil ginjen. Obrnil se je k predstojnici, rekoč:

— Glejte, čestita sestra, tu se lahko samo vi lotite lečenja.

In odšel je v boln